

KARTLEGGING OG VERDSETTING AV FRILUFTSLIVSOMRÅDE 2015-2016

Rapport

14. juni 2016

Bilete 1: «Den grønne øya» er rik på friluftskvalitetar.

Innhald

1. Bakgrunn	2
2. Føremål med kartlegginga	3
3. Gjennomføring av prosjektet	4
4. Resultat	5
5. Merknader	7
Vedlegg	7

1. Bakgrunn

Radøy kommune har i samarbeid med Bergen og Omland Friluftsråd (BOF) gjennomført prosjektet kartlegging og verdsetting av friluftslivsområde i perioden 2015-2016.

Regjeringa har som målsetting at flest mogleg av Noregs kommunar skal ha kartlagd og verdsett sine viktigaste areal for friluftsliv innan 2018. Prosjektet er mellom anna nemnt i «Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv», «Nasjonal handlingsplan for statlig sikring og tilrettelegging av friluftsområder», og Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025. For å få flest mogleg til å kome seg ut og bruke naturen er det naudsynt med god informasjon om friluftsliv i kommunen. Gjennomføring av kartleggingsprosjektet systematiserer informasjon om eksisterande område nytta til friluftslivsføremål og tiltak som er sett i verk, i tillegg til forslag til forbetringar som kan auke bruken av områda. «Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og nærmiljø 2016-2026» for Radøy kommune har som føremål å leggje til rette for at flest mogleg er fysisk aktive i kvardagen. Dette skal mellom anna skje ved å legge til rette for den spontane og uorganiserte aktiviteten i nærmiljøet. Friluftsliv er viktig del av denne typen aktivitet.

Eit solid kunnskapsgrunnlag er viktig for at friluftsliv skal kunne vere ein føreseieleg og tydeleg faktor i all samfunns- og arealplanlegging, og i eit aktivitets- og

folkehelseperspektiv. I dag manglar det ofte eit tilstrekkeleg og heilskapleg kunnskapsgrunnlag for å vurdere verdien av ulike friluftslivsområde, noko som kan resultere i at viktige friluftslivsområde vert bygd ned eller ikkje vert teke godt nok vare på. Eit samla oversyn over alt areal nytta til friluftsliv vil vere eit føremon i arbeidet med å søke statlege midlar til sikring og tilrettelegging av friluftsområde, og frå 2018 vurderer staten å innføre dette som eit krav.

Radøy kommune søkte i 2015 Hordaland fylkeskommune om midlar til å gjennomføre ei slik kartlegging. Søknaden vart godkjent og kommunen fekk i 2015 tildelt kr 60.000 til å starte opp prosjektet. Kommunen inngjekk ein avtale med BOF om at dei skulle ha ansvar for prosjektleiing. Det har vert søkt om midlar frå Fylkesmannen til digitalisering av kart over friluftslivsområda. Radøy kommune fekk tildelt kr.30.000 som vart overført til BOF for å gjere digitaliseringsarbeidet.

Kommunane Radøy, Meland og Austrheim, og BOF inngjekk ein avtale om utvida samarbeid og involvering av BOF i prosjektarbeidet. Kostnaden vart berekna ut frå forventa tidsbruk og fastsett til kr. 54 000 per kommune. Partane signerte avtalen den 4.januar 2016, og den vert avslutta når prosjektet er ferdigstilt.

Eit solid kunnskapsgrunnlag er viktig for at friluftsliv skal kunne vere ein føreseieleg og tydeleg faktor i all samfunns- og arealplanlegging, og i eit aktivitets- og folkehelseperspektiv.

Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområde følger Miljødirektoratet sin rettleiar, M98-2013. I tråd med den nye kommunedelplan for idrett, friluftsliv og nærmiljø i Radøy har prosjektgruppa hatt ekstra fokus på friluftsområde i og nær tettstader.

Det er viktig å merke seg at **kartlegging og verdsetting av friluftslivsområde er ei temakartlegging, ikkje ein juridisk bindande plan.**

Bilete 2: På tur mot Skageneset friluftsområde.

Bilete 3: Skilting og merking er viktige tilretteleggingstiltak.

2. Føremål med kartlegginga

Målet med kartlegginga er å få oversikt over og klargjere areal for friluftsliv i kommunen.

Registreringene som vert gjort gir kartbasert dokumentasjon som viser kvar dei viktigaste friluftslivsområda i Radøy kommune er og kva aktivitetar dei vert nytta til. Det overordna målet for arbeidet er at alle innbygarane skal ha moglegheit til å drive friluftsliv i nærmiljøet og i naturen elles. Det er viktig å ivareta eit breitt spekter av område med forskjellige kvalitetar som gir befolkninga høve til å utøve friluftsliv ut frå egne preferansar.

Det er viktig å ivareta eit breitt spekter av område med forskjellige kvalitetar som gir befolkninga høve til å utøve friluftsliv ut frå egne preferansar.

Gjennom verdsetting og prioritering av areal for friluftsliv i kommunen vert det sikra god tilgang på relevant informasjon om friluftslivet både for kommunen og eksterne partar. Dette kan mellom anna danne grunnlaget for turkart, avveging av ulike interesser i plan- og sikringsarbeid, sakshandsaming og generelt utviklingsarbeid innan friluftsliv. Det er viktig å presisere at kartleggingsresultatet ikkje gir juridiske føringar, men berre er ei registrering av faktiske forhold. Kommunen sitt seinare planarbeid gjennom mellom anna kommuneplanen sin arealdel og reguleringsplanar vil avklare framtidig bruk av områda gjennom ein politisk prosess og medverking i samsvar med plan- og bygningslova.

Idrettsplassar, ballbingar og opparbeida leikeplassar med tydeleg avgrensing, som ikkje har eit grønt hovudpreg, vert ikkje registrert i denne kartlegginga med mindre dei inngår i eit større friluftslivsområde eller er naudsynte for bruken av områda.

Det har vore eit mål at områdeavgrensinga skal vere så nøyaktig som mogleg, men i nokre tilfelle vert plasseringa av grensene omtrentleg. Dette gjeld særleg dei områda kvar grensene går innanfor eit større grønt område, eller område på sjø. Dei reelle grensene mellom friluftsområde og andre område flyt meir over i kvarandre enn det som kjem fram av kartet. Avgrensinga av områda må tolkast som retningsgivande og difor må grensene til dei kartlagde friluftslivsområda verte vurdert i kvart einskild tilfelle. Dei registrerte områda må verte sett på som eit område der ein må vurdere korleis eventuelle nye tiltak påverkar eller vert påverka av utøving av friluftsliv.

Resultat:

- Ein kortfatta rapport med kart
- Kartfiler til kommunen (kan leggest inn som eit temalag i kommunen si digitale kartløyising)
- Kartfiler i sosiformat til Naturbase.no, samt Excel-skjema med tilhøyrande informasjon om dei registrerte områda

Bilete 4: Flott sjøutsikt

3. Gjennomføring av prosjektet

Prosjekteiger:

Radøy kommune

Prosjektleder:

Gunnhild Laxaa - BOF

Arbeidsgruppe:

Gunnhild Laxaa - BOF

Bente Kopperdal Hervik - kulturrådsgjevar

Anja Broch - konsulent ved landbrukskontoret

I tillegg vart det invitert inn ulike personar med god lokalkunnskap frå ulike delar av kommunen i dei tilfella der arbeidsgruppa mangla informasjon om område. Arbeidsgruppa vitja skular og barnehagar i ulike delar av kommunen for å sikre at område som vert nytta av barn og unge vart inkludert i kartlegginga.

Mandat for arbeidsgruppa:

Gjennomføring av sjølve kartlegginga. Dette tyder å vurdere relevant informasjon og grunnlagsmateriale, kartfeste areal nytta til friluftslivsføremål, i tillegg til å skildre dei ulike områda og gjennomføre verdsetting etter metodikk i DN-handbok M98-2013. Dette arbeidet har vorte gjort i arbeidsgruppemøte (sjå møteplan i tabell 1). Kortfatta rapport er skrive av prosjektleiar.

Tabell 1: Møteplan for arbeidsgruppa i Radøy kommune.

DATO	AGENDA
29. juni 2015	Introduksjonsmøte. Fyrste møte i arbeidsgruppa
24. september 2015	Kartlegging og verdsetting og møte hos Prestmarka barnehage
6. oktober 2015	Kartlegging og verdsetting
2. desember 2015	Kartlegging og verdsetting og møte på Bø og Sæbø skule
18. februar 2016	Kartlegging og verdsetting og møte på Austebygd skule
9. mars 2016	Kartlegging og verdsetting
5. april 2016	Ope møte for innbyggjarane i Radøy
28. april 2016	Gjennomgang og justeringar etter ope møte
15. juni 2016	Presentasjon i kommunestyret

4. Resultat

Arbeidsgruppa har gjennomført 8 møte der totalt **98 aktuelle område er kartlagd, skildra og verdsett** i ein eigenskapstabell. Resultatet av kartlegginga skal digitaliserast i samsvar med gjeldande standard for kartlagde friluftslivsområde og importertast til nasjonal database hos Miljødirektoratet. Brukarar kan sjå karta med tilhøyrande eigenskapar via internett på www.naturbase.no eller i kommunen sitt kartverktøy.

Verdsetting av områda er gjort ved hjelp av eit sett verdikriteria der ulike kriterium vert vekta frå 1 til 5. Når alle dei relevante kriteria for eit område er vurdert vert det med utgangspunkt i desse fastsett ein verdikategori frå A til D for det aktuelle området (sjå tabell 2). Alle kriteria må ikkje nyttast for alle områda. Nokre av dei eignar seg best på små område i tettstader, mens andre eignar seg best på større friluftslivsområde. Når ein vurderer resultatet må ein være merksam på at skalaen ikkje nødvendigvis går frå «dårleg» til «bra». Til dømes kan det at eit område ikkje er tilrettelagt vere negativt for nokre, **mens** andre ser det som positivt å oppsøke eit område utan tilrettelegging.

Følgjande verdisettingskriterium vart nytta: **Brukarfrekvens, regionale og nasjonale brukarar, opplevingskvalitetar, symbolverdi, funksjon, eignaheit, tilrettelegging, kunnskapsverdiar, lydmiljø, inngrep, utstrekning, tilgjenge og potensiell bruk.**

Tabell 2: Resultat av kartlegginga. Tal på område inndelt etter verdi.

VERDI	TAL PÅ OMRÅDE	KRITERIE (berre eitt av desse må vere oppfylt)
A- Svært viktig friluftslivsområde	18	<ul style="list-style-type: none"> • Verdi 5 eller 4 på brukarfrekvens og/eller regionale og nasjonale brukarar • Verdi 5 på opplevingskvalitetar, symbolverdi, funksjon, eignaheit eller tilrettelegging. • Ein generelt høg poengsum.
B- Viktig friluftslivsområde	42	<ul style="list-style-type: none"> • Verdi 3 på brukarfrekvens og/eller regionale og nasjonale brukarar • Verdi 3 eller 4 på opplevingskvalitetar, symbolverdi, funksjon, eignaheit eller tilrettelegging. • Ein generelt middels poengsum.
C- Registrert friluftslivsområde	38	<ul style="list-style-type: none"> • Verdi 2 eller 1 på brukarfrekvens, regionale/ nasjonale brukarar, opplevingskvalitetar, symbolverdi, funksjon, eignaheit eller tilrettelegging • Ein generelt låg poengsum.
D- Ikkje klassifisert	0	<ul style="list-style-type: none"> • Område som ikkje vert verdsett som A, B eller C.

Utkast til kart og eigenskapstabell vart lagt ut til enkel høyring på internett i midten av mars, og det vart halde eit ope folkemøte på kommunehuset på Manger 5.april 2016. Både Avisa Nordhordland og Strilen publiserte ein artikkel om prosjektet i forkant av folkemøtet. Etter at folkemøtet var gjennomført vart innspela gjennomgått av prosjektleiar som føretok naudsynt korrektur av kart og eigenskapstabell i samarbeid med arbeidsgruppa.

Bilete 5: Utsnitt frå temakart. Dei grønne områda er registrert som friluftslivsområde. Både store og små område er kartlagd.

5. Merknader

Denne kartlegginga viser i stor grad kva som er dei viktigaste friluftslivsområda i kommunen. Dette kan vere eit nyttig verktøy, men ein må vere merksam på svakheiter ved kartlegginga. Det gjeld mellom anna:

- Kartlegginga er subjektiv. Sjølv om arbeidsgruppa har vore representert med folk med ulik bakgrunn så vil verdisettinga alltid vere subjektiv. Dette har vert forsøkt minimert ved å arrangere ope møte og legge registreringane ut på nett for å gi innbyggerane i kommunen høve til å kome med innspel på arbeidet som har vert gjort.
- Avgrensinga av områda er grov. Det er ikkje alltid klare skilje mellom kva som er innanfor og utanfor eit friluftslivsområde. Karta må difor sjåast som rettleiande. Tiltak i eller i nærleiken av områda må vurderast i kvar einskild sak.

Arbeidsgruppa anbefaler difor at vidare bruk av kartlegginga bør leggje vekt på skildringa av det aktuelle området. Områdeskildringane har som føremål å gi lesaren ei djupare forståing av korleis området ser ut, kva aktivitetar som vert utført der, eventuelle kulturhistoriske, landskapsmessige eller biologiske særpreg ved området, eksisterande tilretteleggingstiltak og mogleg forbetringspotensiale.

Vedlegg

- Kart i PDF-format
- Excel-skjema